

Ako usljed porasta teperature dođe do globalnog otopljanja, posljedice će biti nesagledive, neke metropole će nestati, oko nas će se širiti boleti i zaraze

Dva stepena više dijele nas od

POTPUNE KATASTROFE!

Dugoročno posmatrano, ako temperatura poraste između dva i šest stepeni kako se predviđa, posljedice globalnog otopljanja bi bile topljenje leda na Arktiku, porast nivoa mora koji bi ugrozio mnoge svjetske metropole, još manje kiše u Africi, razvoj raznih zaraznih bolesti, razvoj novih vrsta opasnih insekata...

Ako ste u prethodnom broju časopisa ZdravoŽivo imali priliku da pročitate tekst posvećen klimatskim promjenama, jasno vam je da je ovo samo nastavak priče o tome kako svaki pojedinac može da utiče na negativne klimatske promjene koje se dešavaju. Dotakli smo se nekih pitanja koje bi svaki pojedinac trebao sam sebi da postavi, pa smo vam ostavili vremena da o svima njima razmislite.

U ovom broju ćemo vam, dragi čitaoci, ponuditi odgovore na njih!

Svakodnevno nas putem sredstava informisanja bombarduju informacijama da je pojedinac taj koji svojim savremenim stilom života, tehnologijom, te raznim ugodnostima kojima sebi život čini praktičnijim i ljepšim, zapravo zagađuje životnu sredinu. Nesumnjivo je da tako. Svako od nas, svaki pojedinac, svojim načinom života šteti prirodi. Uzmimo za primjer da skoro svaka porodica ima u prosjeku jedan do dva automobila, da skoro svako domaćinstvo ima klima uređaj, bar jedan računar, bar dva televizora. Ako tome dodamo razne rashladne i druge uređaje - frižidere, zamrzivače, pa komunalni otpad koji svakodnevno izbacimo iz doma, jasno je da svakodnevnim životom zapravo ugađamo sebi, a štetimo prirodi.

DUGOROČNE POSLJEDICE

Međutim, ovo su samo primjeri iz porodice, a ako tome dodamo industrijska postrojenja, tu je već očit problem. Najprihvaćenija je teorija prema kojoj je globalnog otopljanja posljedica emisije ugljen-dioksida i metana najvećim dijelom od strane upravo industrijskih postrojenja u razvijenim zemljama. Dugoročno posmatrano, ako temperatura poraste između dva i šest stepeni kako se predviđa, posljedice globalnog otopljanja bi bile topljenje leda na Arktiku, porast nivoa mora koji bi ugrozio mnoge svjetske metropole, još manje kiše u Africi, razvoj raznih zaraznih bolesti, razvoj novih vrsta opasnih insekata...

Poenta ovog teksta nije da kažemo kako čovjek treba da se odrekne svega toga što mu savremeni život nudi, već da učini sve da se šteta svede na najmanju mjeru.

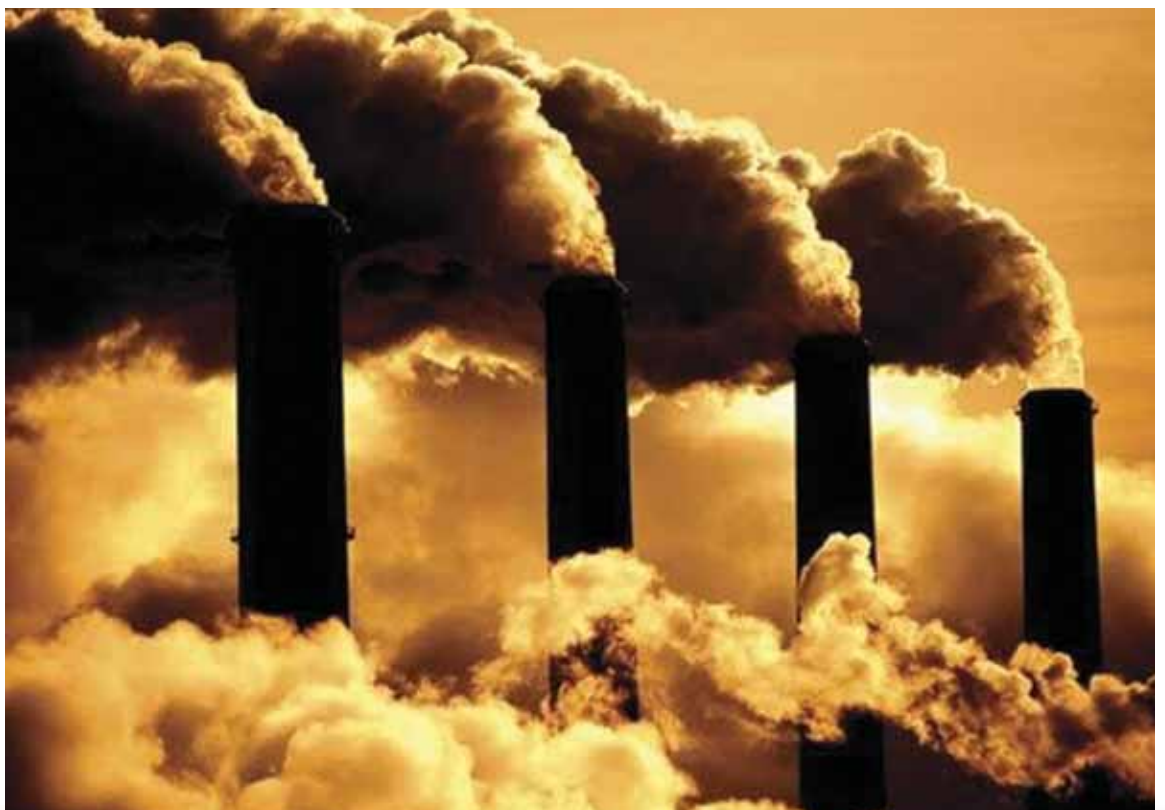
Nameće se pitanje: koje svakodnevne aktivnosti čovjek može da preduzme da se promjene bar ublaže? Nudimo vam neke od savjeta.

- Zamijenite obične sijalice štedljivim- Fluorescentno svjetlo koristi 60 odsto manje energije od žarulja sa žarnom niti. Ovom jednostavnom promjenom smanjićete emisiju ugljen-dioksida za 140 kg godišnje.
- Ugradite sistem za regulisanje temperature u domaćinstvu- tzv. programirane termostate, kojima ćete smanjiti jačinu grijanja ili hlađenja tokom noći, sto može da se pozitivno odrazi i na iznos računa za energiju na kraju mjeseca. Isto pravilo važi i za održavanje dnevne temperature. Tako, pokušajte da održavate koji stepen nižu sobnu temperaturu zimi, a višu ljeti. Pred novčane uštede, uštedjećete i oko 900 kg ugljen-dioksida godišnje.
- Čistite i redovno mijenjajte filtere u svojim napama i klima-uređajima. Ovim se može smanjiti emisija štetnih gasova za oko 150 kg godišnje.
- Kada nabavljate kućanske aparate, kupujte one koji štede energiju.
- Isključujte aparate i sijalice kada ih ne koristite, te nemojte ostavljati uređaje na poziciji „standby“. Isključujte aparata pomoću tipke za isključivanje, jer aparat troši u prosjeku četrdeset odsto energije ukoliko se nalazi na poziciji „standby“. Uzećemo kao odličan primjer za ovo televizor.
- Napravite dobru izolaciju prostora u kom živite, da vam toplota/hladnoća bespotrebno ne izlaze napolje.
- Redovno odleđujte stare frižidere i zamrzivače, ukoliko ih imate. Stariji tipovi troše mnogo više energije, te izbacuju mnogo više štetnog gasa od novih, ekonomičnih modela. Takođe, odmaknite frižider ili zamrzivač od šporeta ili bojlera jer time troše mnogo više energije.
- Separacija otpada
- Smanjite broj prevezenih kilometara hodanjem, vožnjom bicikla, korišćenjem sredstava javnog prevoza kad god je to moguće. Ako izbjegnute samo oko 30 kilometara vožnje automobilom svake sedmice i zamjenite vožnju recimo hodanjem, smanjićete emisiju ugljen-dioksida za 230 kg godišnje i poboljšati svoje zdravlje.
- Održavajte vozilo u ispravnom stanju. Time ćete smanjiti potrošnju goriva i izbacivanje štetnih gasova u spoljašnju sredinu.

Štedite vodu!
Zavrnite česmu dok perete zube! Prijavite kvar ukoliko primjetite da voda negdje curi.
Možda vam nije poznato, ali na Zemlji postoji svega jedan odsto vode za piće

- Štedite vodu! Zavrnite česmu dok perete zube! Prijavite kvar ukoliko primjetite da voda negdje curi. Potsjetićemo vas, na Zemlji postoji svega jedan odsto vode za piće. Prethodno nabrojani savjeti će vam pored zaštite životne sredine donijeti i finansijsku korist, jer ćete ako budete primjenili samo neke od njih smanjiti potrošnju energije, a time uštediti novac. Takođe vam savjetujemo da pokušate bar malo promijeniti svakodnevni stil života.
- Pokušajte da koristite kontejnere za separaciju otpada, ukoliko ih imate u naselju. Time ćete doprinjeti da se selektovani otpad reciklira.
- Koristite platnene umjesto plastičnih kesa.
- Obratite pažnju šta sve prosipate u sudoper, u kadu ili WC šolju. Sve što prospemo, a ovdje posebnu pažnju skrećemo na dererđzente, odlazi u kanalizaciju koja se izliva u rijeke, a prerađenu vodu iz rijeka koristimo u domaćinstvu.

- Sve hemikalije su izuzetno otrovne. Tako, jedan litar prosutog motornog ulja može da otruje i do milion litara vode.
- Obratite pažnju gdje i kako odlažete zastarjele uređaje, akumulatore, otpadne baterije.

Ono što je najvažnije u cijeloj ovoj priči jeste da se shvati da je svaki pojedinac jednako važan. Ako uzmemo za primjer mjesečnu uštedu u jednom domaćinstvu, rezultat je zanemarljiv, ali ako uštedu posmatramo na nivou jednog velegrada koji ima milion domaćinstava, rezultat je već vidljiv. Novčana sredstva su itekako važna, jer se ni jedan kvalitetniji projekat ne može sprovesti bez adekvatne finansijske podrške, ali isto tako često zna biti i izgovor. Mnogo je skuplje ne raditi ništa, jer ništa ne može zamijeniti izgubljene živote i staništa. Bosna i Hercegovina je, za razliku od razvijenih evropskih zemalja, tek u posljednjih desetak godina počela veću pažnju da posvećuje zaštiti životne sredine. U Republici Srpskoj još ne postoji potpun sistem prikupljanja PET ambalaže, a samo u Doboju postoji jedna firma koja reciklira plastiku. Međutim, ambalaža koja se ne uspije preraditi, nepravilnim odlaganjem može da postane veliki zagađivač životne sredine. Očekuje se da se donošenjem novog pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu na efikasan način priđe rješavanju problema.

TAKSA NA OTPAD

U skladu sa evropskim direktivama o otpadu, Programima zaštite životne sredine, zakonskom regulativom - Zakonom o upravljanju otpadom i Zakonom o Fondu za zaštitu životne sredine, Fond za zaštitu životne sredine RS, po ugledu na ostale zemlje regiona u narednom, što skorijem periodu, u saradnji sa Ministarstvom za prostorno planiranje, građevinarstvo i ekologiju RS planira da donese podzakonske akte - pravilnike za posebne kategorije otpada, te način upravljanja i naplate takse za te posebne vrste otpada. U te posebne kategorije otpada spadaju otpadna električna i elektronska oprema i uređaji, otpadne gume, otpadna plastična ambalaža, otpadne baterije i akumulatori, otpadna ulja, te otpadni automobili. Dakle, taksa je planirana za proizvode, koji u skorom vremenskom periodu prijete da postanu otpad.

Donošenje Pravilnika o upravljanju raznih kategorija otpada ima za cilj uspostavljanje sistema odvojenog sakupljanja otpada na području cijele teritorije Republike Srpske radi njegove upotrebe, zbrinjavanja, zaštite životne sredine i zdravlja ljudi.

Nadamo se da smo kroz ovu svu priču uspjeli da probudimo vaš osjećaj za brigu o prostoru u kojem živimo. Ne treba sve posmatrati kroz materijalnu korist, a pogotovo ne treba odmah u startu reći da ste kao pojedinac beznačajni. Pogotovo su važna vaša djeca, jer ako im sada uspijemo usaditi nov način razmišljanja, u vezi štednje i brige o životnoj sredini, samo u tom slučaju možemo očekivati da se narušene klimatske promjene potpuno oporave i da je sačuvamo kako za sebe, tako i za buduće naraštaje.